

Arne och Bengt - sjunde generationen Törnström på varvet

KARLSKRONA: Johan Törnström har satt sina djupa rötter i Karlskrona, för här har en stor släkt vuxit fram. Och på Karlskronavarvet arbetar nu den sjunde generationen Törnström, nämligen kusinerna Arne och Bengt, båda i plastverkstaden. Arne började 1958 som löpare på ritkontoret och övergick efter lärlingskola till snickeriet. Arne arbetar nu som arbetsledare i plastverkstaden. Bengt började 1970 och har gått vägen via slipen, målarverkstaden och plastverkstaden.

Uppmärksamheten har varit stor i och med 250-årsjubileet av Johan Törnströms födelse.

- Visst är det trevligt och vi noterar att uppmärksamheten kring honom bara har blivit större allteftersom åren går. För bara några år sedan var det inte många som talade om Johans Törnström, konstaterar de båda.

Varken Arne eller Bengt, som har samma farfar, säger sig ha några större konstnärliga anlag, men intresset såväl för Johan Törnströms verk och det konstnärliga finns där. Vad gäller återväxten på varvet bland Törnströmarna så har även den åttonde generationen, Arnes son Mikael, varit anställd.

-Han var korttidsanställd som lärling, men fick tyvärr sluta på grund av neddragningen nu, säger Arne. Framtiden får väl utvisa om vår generationstradition här på varvet kommer att fortsätta.

Kusinerna Bengt och Arne Törnström framför bildhuggarverkstaden, där Johan Törnström för över 200 år sedan skapade många fina konstverk. Åren har satt sina spår på byggnaden, men nu är den på gång att restaureras.

Johan Törnström -

världsberömd galjonsbildhuggare jubilerar

KARLSKRONA: I år firas 250-årsjubileum av Johan Törnström, konstnären som 1781 rekryterades till örlogsvarvet i Karlskrona och som blivit världsberömd tack vare sin mästerliga förmåga att skapa de galjonsfigurer, som prytt stävar på många linjeskepp och fregatter. Johan Törnström hade ett brett register och har också skapat många teckningar och målningar. Han har t ex utfört utsmyckningen av taket i Trefaldighetskyrkan.

Johan Törnströms uppmärksammas bl a genom en utställning på Marinmuseet, som öppnades den 17 april och pågår fram till årsskiftet. Under våren har på museet också hållits en föreläsningsserie, där den sista äger rum den 10 maj kl 19.00.

En serie galjonsfigurer från slutet av 1700-talet, bevarade på Marinmuseum i Karlskrona, anses allmänt vara bland de bästa i världen. De flera meter höga figurerna har prytt stävorna på de linjeskepp och fregatter, som Gustav III beställde på varvet i Karlskrona. En del av dessa fartyg sattes in i striderna mot Ryssland 1787-1790. Figurerna har alltså bevittnat de sista sjödrabbningarna som den svenska flottan varit inblandad i.

Mannen bakom dessa figurer, Johan Törnström, firar 250-års-jubileum i år. Han föddes 1744 i Västmanland där hans föräldrar var bönder. Törnström började sin konstnärliga bana som ornament-snidare på slottet i Stockholm. 1781 rekryterades han till örlogsvarvet i Karlskrona, där han skulle verka till 1825, då han vid 81 års ålder fick tjänstebefrielse. 1828 avled han och begravdes vid Tyska kyrkan i staden.

Törnström kom till örlogsvarvet samtidigt med FH af Chapman, som anställdes för att genomföra kungens stora flottbeställning. Det är omvittnat hur hög arbetstakten var på varvet och periodvis fick Törnström övernatta i sin verkstad. Denna finns fortfarande bevarad på marinens område.

När kriget bröt ut 1788 upphörde nykonstruktionen av fartyg och i stället vidtog ett omfattande reparationsarbete både på fartyg och på galjonsfigurer. Samtidigt fick Törnström alltfler beställningar på civila arbeten. Samma år som kriget slutade, 1790, drabbades

Karlskrona av en förödande brand och Törnström medverkade till uppbyggnadsarbete. Bl a har tyska kyrkan inredningar signerade Törnström. Frimurarlogen och guldsmedsämberet fanns också bland beställarna.

Sin berömmelse har emellertid Törnström fått genom sina galjonsfigurer. Gustav III var mycket aktiv i flottprogrammet och bestämde bl a skeppens namn. De stora linjeskeppen skulle bära namn efter manliga dygder, Äran, Försiktigheten, Dristigheten m fl, medan fregatterna fick kvinnliga namn ofta hämtade från den antika mytologin, t ex Galatea, Minerva och Diana.

Flera av tidens stora konstnärer var på olika sätt inblandade i detta marina skulpturprojekt. J T Sergel har medverkat med skisser på figurerna liksom C A Ehrensvärd, som nyss hemkommen från en lång resa till Italien, överförde ett antikt stil-ideal till bildhuggaren. Många av de galjonsfigurer vi har kvar är därför "antika skulpturer utförda i den nordiska furan", som en forskare har uttryckt saken.

Marinmuseum har uppmärksammat jubileet genom att göra en bred utställning om Johan Törnström, där flera sidor av hans begåvning blir belysta. Bland annat visas teckningar av Törnström, som lånats in från privatsamlingar. Under våren har också en föreläsningsserie hållits på museet sin behandlat Törnströms värld - det sena 1700-talets Karlskrona som vid den tiden var rikets tredje stad.